

การคุ้มครองบุคคลภายนอกผู้สุจริตจากการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

นายธาริน ปัญญาไพริคุณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2049-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RIGHT'S PROTECTION OF PERSONS WHO ACT IN GOOD FAITH FROM
EFFECTS OF ANTI - MONEY LAUNDERING ACT

Mr. Tarin Panyapotikun

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2049-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การคุ้มครองบุคคลภายนอกผู้ทุจริตจากการบังคับใช้กฎหมาย

ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

โดย

นายธาริน ปัญญาไพธิคุณ

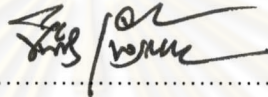
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส

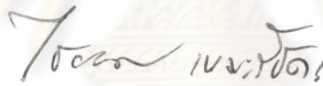
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิติพันธ์ุ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

..... กรรมการ

(อาจารย์ พันตำรวจเอก พีรพันธุ์ เปรมภูติ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสกาววงศ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ทองใบ ทองเปาด์)

นายธาริน ปัญญาโพธิคุณ : การคุ้มครองบุคคลภายนอกผู้สุจริตจากการบังคับใช้
กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (RIGHT 'S PROTECTION OF
PERSONS WHO ACT IN GOOD FAITH FROM EFFECTS OF ANTI- MONEY
LAUNDERING ACT) อ. ที่ปรึกษา : รศ. วีระพงษ์ บุญญเฏฐ ,198 หน้า. ISBN 974-
17-2049-1.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้สุจริตจาก
การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการเยียวยา
ความเสียหายและกระบวนการในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลดังกล่าวที่มีความชัดเจนและมีประสิทธิ
ภาพมากที่สุด ตลอดจนนำเอาปัญหาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวที่เกิดขึ้นในต่างประเทศมาเทียบเคียงเพื่อ
ให้ได้มาซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

มาตรการต่างๆตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สิน
และสิทธิส่วนบุคคล ทั้งในแง่ของมาตรการการแพ่ง อันได้แก่ มาตรการการยึดอายัด การริบ
ทรัพย์สินตามคำพิพากษาของศาล และในแง่ของกระบวนการทางอาญาตลอดจนมาตรการพิเศษ
ต่าง ๆ ดังนั้น การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ขึ้นเพื่อที่จะเยียวยาความเสียหาย อันบุคคลภายนอกผู้
สุจริตได้รับจึงเป็นสิ่งจำเป็นและขาดเสียมิได้

แม้ว่ากฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะได้กำหนดมาตรการในการเยียวยา
ความเสียหายดังกล่าวเอาไว้ก็ตาม แต่มาตรการดังกล่าวในทางปฏิบัติรัฐจะเยียวยาความเสียหาย
ที่เกิดขึ้นต่อบุคคลภายนอกผู้สุจริตได้มากน้อยเพียงใด มาตรการดังกล่าวสร้างกลไกในการเยียวยา
ความเสียหายที่มีประสิทธิภาพหรือไม่เป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณา

ผลของการศึกษาวิจัยพบว่า มาตรการในการเยียวยาความเสียหายบุคคลภายนอกผู้สุจริต
ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ยังมีข้อบกพร่องอยู่มากพอสมควร การแก้
กฎหมายและกฎเกณฑ์เป็นวิธีการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาโดยนำเอาหลักเกณฑ์ของกฎหมายต่าง
ประเทศมาเทียบเคียง นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องบังคับใช้กฎหมายอย่าง
เป็นธรรมและมีความยืดหยุ่น อันจะนำมาสู่การแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้
สุจริตที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันและในอนาคต

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิติศ.....
ปีการศึกษา.....2545.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

##4286079134 : MAJOR LAWS

KEYWORD :RIGHT'S PROTECTION / MONEY LAUNDERING

TARIN PANYAPOTIKUN : RIGHT'S PROTECTION OF PERSONS WHO ACT IN GOOD FAITH FROM EFFECTS OF ANTI - MONEY LAUNDERING ACT. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. VIRAPHONG BOONYOBHAS,198 pp. ISBN 974-17-2049-1.

This thesis aims to clarify the problem concerning the protection of the rights of the innocent party under the enforcement of the Money Laundering Act. This is in order to get the solution to recover the damage and establish the process to protect the third party's rights clearly and effectively. In addition, it considers the problem which happens abroad to in order find the proper solution for Thailand

The measures under the Anti-Money Laundering Act affects the rights in the property and personal's rights either in civil law, criminal law and the other measures under the related legislations. With regard to the enforcement in civil law, there are seizure, garnishment and civil forfeiture , in accordance with the sentence of the court.

The Anti-Money Laundering Act has many measures to recover the damage. However, the government can not applied the measures for third parties under the act effectively. The measures should be taken in to account whether they can effectively solve the problems in compensation of a third party.

According to the research , it appears that those measures have many defects. Such problem can be solved by amending the law basing on the foreign Laws, through comparative study. Additionally, the law enforcement officer should apply the act equitably and flexibly. Only then the issue of protecting the rights of innocent third party can be solved for now and the days to come.

Field of studyLaws.....Student's signature.....
Academic year2002 Advisor's signature.....

(Handwritten signatures)
V. Boonyobhas

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญโญภาส (อาจารย์ที่ปรึกษา) ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ทั้ง ความรู้ แง่คิด และข้อแนะนำอันเกี่ยวกับประเด็นทางกฎหมายมากมาย อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ (ประธาน กรรมการวิทยานิพนธ์) อาจารย์ พันตำรวจเอก พีรพันธุ์ เปรมภูติ (กรรมการสอบวิทยานิพนธ์) รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสกาวงศ์ (กรรมการสอบวิทยานิพนธ์) และอาจารย์ ทองใบ ทองเปาด์ (กรรมการสอบวิทยานิพนธ์) ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเป็นอย่างมาก

ผู้เขียนขอกราบระลึกถึงพระคุณบิดา (พันตำรวจโท ชีระ ปัญญาโพธิคุณ) และ มารดาผู้วายชนม์ (นางละเอียด ปัญญาโพธิคุณ) ผู้เป็นที่รักและเคารพบูชาอย่างยิ่งของผู้เขียน ที่ได้มอบความรักและกำลังใจให้ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณอา สุวิชา บุญมี ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ ในเรื่องข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ คุณอดิเทพ อูยยะวัฒน์ เพื่อนที่คอยให้ความช่วยเหลือในเรื่องการทำวิทยานิพนธ์ และท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่สำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่ผู้เขียนซึ่งอาจมิได้รับการกล่าวถึงไว้ โดยเฉพาะเจาะจง ณ ที่นี้ได้ทั้งหมด

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้เขียนมาตั้งแต่ ชั้นประถม (โรงเรียนอนุบาลราชบุรี) ชั้นมัธยม (โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดราชบุรี) ชั้นอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) อันทำให้ผู้เขียนมีวันนี้ได้

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประโยชน์และคุณค่าทางการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาต่อผู้เขียนแต่หากวิทยานิพนธ์นี้มีความบกพร่องประการใด ผู้เขียนขออภัยรับความบกพร่องนั้นไว้ แต่เพียงผู้เดียว

ธาริน ปัญญาโพธิคุณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 สมมติฐานของวิทยานิพนธ์.....	3
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	5
2.1 ความหมาย ลักษณะและวิธีการของการฟอกเงิน.....	5
2.1.1 ความหมายของการฟอกเงิน.....	5
2.1.2 รูปแบบของการฟอกเงิน.....	10
2.1.3 แหล่งที่มาของการฟอกเงิน.....	12
2.1.4 สถานที่สำหรับฟอกเงิน.....	14
2.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	18
2.2.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ระหว่างประเทศ.....	18
2.2.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ต่างประเทศ.....	45
2.2.3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามกฎหมายไทย.....	53
2.3 กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจำกัดสิทธิ์และเสรีภาพของบุคคลบาง ประการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2542.....	61

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.4 ผลกระทบอันเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	62
2.4.1 ภาระหน้าที่และผลกระทบต่อสถาบันการเงินและหน่วยงานอื่น ๆ	62
2.4.2 ภาระหน้าที่และผลกระทบต่อบุคคลภายนอกผู้สุจริต ๆ	69
บทที่ 3 การคุ้มครองบุคคลภายนอกจากการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน.....	71
3.1 แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล.....	71
3.1.1 การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล.....	72
3.1.2 ข้อจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล.....	73
3.2 การคุ้มครองบุคคลภายนอกจากการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงินของไทย.....	75
3.2.1 มาตรการในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้สุจริตจากการ บังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	75
3.2.2 การคุ้มครองสิทธิบุคคลภายนอกผู้สุจริตจากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของกฎหมายป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน.....	104
บทที่ 4 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการฟอกเงินของต่างประเทศ ...	116
4.1 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลภายนอก การบังคับใช้ Money Laundering Control Act 1986.....	116
4.1.1 พัฒนาการของกฎหมายริบทรัพย์สินในสหรัฐอเมริกา.....	116
4.1.2 การคุ้มครองเจ้าของทรัพย์สินที่สุจริตจากการริบทรัพย์สินตาม รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา.....	119
4.1.3 การคุ้มครองเจ้าของทรัพย์สินที่สุจริตจากริบทรัพย์สินโดยรัฐภายใต้กฎหมาย ริบทรัพย์สินเคียดาเสฟติด.....	128
4.2 ความเห็นของศาลฎีกาคดี United State V 92 Buena Vista Ave.....	141
4.3 Civil Asset Forfeiture Reform Act 2000 กับการแก้ไขปัญหาค่า คุ้มครองเจ้าของทรัพย์สินที่สุจริต.....	153

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.4 การคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่สามผู้สุจริตตาม Proceeds of Crime Act 1987..	179
4.5 การคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่สามผู้สุจริต Customs Act	184
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	186
5.1 บทสรุป.....	186
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	188
รายการอ้างอิง.....	195
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	197

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย